

УДК 611.9(477)(092)Ахтем.

Т.М. Бойчук, О.М. Слободян, Л.П. Лаврів, О.В. Ахтемійчук, Д.Г. Манчуленко

Вищий державний навчальний заклад України “Буковинський державний медичний університет”, м. Чернівці

ПРОФЕСОР ЮРІЙ ТАНАСОВИЧ АХТЕМІЙЧУК (1958-2014)

**“Думай і живи завжди більше, ніж можеш...”
(Алесандро Ахілліні),
до 60-річчя від дня народження
професора Юрія Танасовича Ахтемійчука
(1958-2014 рр.)**

Народився Ю.Т. Ахтемійчук 07 вересня (відповідно до запису в метриці 12 вересня) 1958 року на Буковині в с. Ставчани Кіцманського району. Тато, Танасій Іванович (1932-1991 рр.), походив з родини Ахтемійчука Івана Степановича (1891-1966 рр.), у румунську добу був сільським головою, мав своє господарство. Мама, Ганна Онуфріївна (1938-1974 рр.), гарна і струнка жінка, з родини Петруника Онуфрія Яковича (1898-1960 рр.), тяжко хворіла ще зі шкільного віку, мала другу групу інвалідності. Незважаючи на хворобу, вихованням опікувалася більше мама, аніж тато; завдяки їй у школі Юрій Танасович учився тільки на “відмінно” та не міг собі уявити: як то можна йти на навчання без виконаного домашнього завдання. Ще в початкових класах усвідомив істину, що кожна людина зобов’язана відповідати за всі свої вчинки: перед собою, батьками, друзями і, зрештою, перед суспільством. Його старанність у навчанні неодноразово відзначена

похвальними грамотами та словами вдячності матері від класного керівника. Як результат, закінчив з похвальними грамотами Ставчанську середню школу та Кіцманську музичну школу.

У 1974 році вступив на фельдшерське відділення Чернівецького медичного училища. Цього ж року Юрій Танасович втратив найдорожчу людину, берегиню сім’ї – маму Ганну Онуфріївну. Як писав Юрій Танасович: «З кожним прожитим роком дедалі глибше усвідомлюєш, якою надійною твердиною, яким притулком, що рятував від усіх життєвих негараздів, було для нас материнське серце».

Під час навчання широко захоплювався майстерністю і високим професіоналізмом викладачів, а відтак й медициною, що значно вплинуло на його життєві плани, тому на останньому курсі почав готуватися до вступу в Чернівецький медичний інститут, а не до фельдшерських буднів, як думав раніше.

З 1978 р. по 1984 р. навчався в Чернівецькому державному медичному інституті, який закінчив з відзнакою. У період навчання в інституті одночасно працював фельдшером Чернівецької міської станції швидкої медичної допомоги (1978-1980 рр.), а з часом медичним братом в урологічному відділенні Чернівецької обласної клінічної лікарні (1980-1984 рр.). Як степендіата, після закінчення навчання Юрія Танасовича залишили в інституті для науково-педагогічної роботи на кафедрі топографічної анатомії та оперативної хірургії, де він сумлінно виконував наукову роботу на тему: «Развитие и становление топографии лоханок и мочеточников в раннем онтогенезе человека» під керівництвом професора В.М. Круцяка (який завжди був непорушний у своєму переконанні: розум виховують розумом, совість – совістю, а серце – серцем!). Високоінтелектуальна наукова атмосфера, створена професорами

В.М.Круцяком і В.А.Малішевською, сприятливо вплинула на подальше фахове зростання. Як писав Юрій Танасович: «Часу в аспірантурі було достатньо», тому, окрім написання наукової роботи, встиг попрацювати упродовж шести місяців ще й головним лікарем Обласного штабу студентських будівельних загонів.

У 1987 році успішно закінчив аспірантуру, а невдовзі – 22 березня 1988 року захистив кандидатську дисертацію у спеціалізованій Вченій раді Кримського медичного інституту (м. Сімферополь). Починаючи ще з 1987 року, Юрій Танасович працював асистентом кафедри, з 1993-го – старшим викладачем, з 1994-го – доцентом, а з 1995-го уже старшим науковим співробітником. У 1995 році йому присвоїли вчене звання доцента. Докторську дисертацію на тему: «Розвиток і становлення топографії органів і структур заочеревинного простору в ранньому онтогенезі людини» захистив 30 листопада 2000 року у спеціалізованій Вченій раді Харківського медичного університету, а у 2002 році йому присвоєно вчене звання професора. З 1997-го – завідувач кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії, з 2005-го – професор кафедри загальної та оперативної хірургії з топографічною анатомією, оскільки кафедру об'єднали з кафедрою загальної хірургії. Нова кафедра проіснувала тільки два роки (завідувач – проф. Ф.Г.Кулачек). У 2007 році кафедру анатомії, топографічної анатомії та оперативної хірургії відновлено, а завідувачем призначено проф. Ю.Т. Ахтемійчука.

Упродовж науково-педагогічної діяльності за сумісництвом він був першим деканом факультету підготовки медичних сестер з вищою освітою (медсестер-бакалаврів) (1994-1995 рр.), завідувачем відділення інтернатури (2000-2003 рр.), завідувачем відділу докторантури, аспірантури, магістратури та клінічної ординатури (2005-2009 рр.), в.о. проректора з науково-педагогічної роботи (2009-2011 рр.).

Окремою сторінкою плідної та багатогранної роботи професора Ю.Т. Ахтемійчука є заснування наукового фахового видання України “Клінічна анатомія та оперативна хірургія”, в якому був головним редактором (видається з 2002 року по сьогоднішній день). Йому було на радість, що завдяки цьому періодичному виданню, як казав Юрій Танасович: «...я удосконалювався і міг активно впроваджувати в сучасну українську медичну науку літературну українську мову. Українська мова – це мова моєї матері, тобто мамина мова, як я називаю її».

Вражає обсяг роботи, яку виконував Юрій Танасович упродовж багатьох років: відповідальний секретар (1997-2002 рр.) наукового фахового видання “Буковинський медичний вісник”, член редакційної колегії і редакційної ради наукових фа-

хових видань України (“Буковинський медичний вісник”, “Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина” (Чернівці); “Вісник морфології” (Вінниця); “Морфологія” (Дніпро); “Вісник проблем біології і медицини” (Полтава); Науковий вісник Ужгородського університету, серія “Медицина” (Ужгород)), Молдови (“*Curieul medical*” (Кишинів)), Білорусії (“Здравоохранение” (Мінськ)). Був головою Чернівецького відділення Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України. Член спеціалізованої Вченої ради Д 58.601.01 Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського.

Широкий кругозір, почуття нового і блискучі організаторські здібності дали змогу йому успішно розробляти різні проблеми та керувати науковими дослідженнями, із об'єднаною вже навколо нього школою морфологів Буковинського державного медичного університету, щодо вивчення проблем статево-вікових закономірностей будови і топографоанатомічних взаємовідношень органів і структур в онтогенезі, особливостей вікової і статевої ембріотопографії. Вагомим здобутком у цьому напрямку є вивчення закономірностей становлення перинатальної будови і топографії органів і структур, що має вагоме практичне значення в перинатології, неонатології, дитячій хірургії, про що неодноразово наголошувалось на різноманітних наукових конгресах, конференціях, симпозіумах. Неможливо переоцінити той вклад, який зробив Ю.Т. Ахтемійчук для морфології, його безперечно можна вважати основоположником вчення про перинатальну анатомію.

Юрій Танасович, будучи дуже вимогливим до якості наукових робіт, завжди стежив за їх ретельним виконанням, не допускав недбалості в дослідженнях і висновках, стежив за точністю формулювань і простотою викладу. Йому були чужі чудернацькі, наукоподібні фрази, за якими приховувалася відсутність змісту. Під його керівництвом підготовлено 3 докторів, 15 кандидатів наук та 1 магістр медицини. Можна лише уявити, скільки б ще учнів Юрій Танасович міг провести по не легкому, але захоплюючому науковому шляху.

За період роботи Юрій Танасович опублікував понад 400 наукових праць (10 монографій, 4 підручники, 12 навчальних посібників, 250 статей, 30 авторських свідоцтв і патентів на винаходи та корисні моделі, методичні рекомендації), відредагував і видав 40 випусків журналу “Клінічна анатомія та оперативна хірургія”.

Віддаючи належне Ю.Т. Ахтемійчуку як вченому, було б несправедливо не відзначити його неабиякий педагогічний хист. Лекції професора Ю.Т. Ахтемійчука, які він читав з великим задоволенням, піднесено, урочисто, для багатьох поколінь випускників БДМУ залишаються взірцем

академізму, в якому поєднуються глибина, ясність, стрункість змісту зі стриманою і поважною формою викладу. Всебічні знання не тільки у своїй професійній сфері, але також в галузі мистецтва, української мови, літератури та історії робили його цікавим оратором і співрозмовником. На іспитах ставився до студентів об'єктивно і принципово, але по-людськи. Двійки отримували тільки ті, хто відмовлявся від іспиту; але й не завищував оцінок.

За сумлінну працю Юрій Танасович відзначений Почесними грамотами Міністерства охорони здоров'я України (2007, 2008), Грамотою Міністерства освіти і науки України (2010), Почесною грамотою Чернівецької облдержадміністрації (2002). Лауреат премії Чернівецької міської ради імені Б.Л. Радзіховського (2003). Рішенням Президії Російської Академії Природознавства (Естествознания) (від 20.10.2011 р.) присвоєно Почесне звання «Засновника наукової школи». Окрім того, Юрій Танасович брав активну участь у громадському житті університету, різноманітних культурних та спортивно-масових заходах. Неодноразово про Юрія Танасовича згадувалося в часописах Буковини.

Кафедра була для Юрія Танасовича особливим місцем. Практично всі відпустки він проводив у її стінах, щоб у кафедральній тиші зробити ще більше, надолужити згаяний час.

Високий професіоналізм Ю.Т. Ахтемійчука, наполегливість у досягненні мети гармонійно поєднувались з вимогливістю, тактовністю та відповідальністю. Це була людина енциклопедичних знань. Незважаючи на хворобу, до останніх днів життя Юрій Танасович брав активну участь в роботі кафедри та редагуванні статей, надісланих в заснований ним журнал, він випромінював оптимізм і відданість обраній справі та рідній установі. Його висока творчість, ерудиція, організаційний талант та моральні принципи стали для нас прикладом відданого служіння професії. Юрій Танасович був не лише видатним науковцем, але і гарним сім'янином, люблячим чоловіком та добрим батьком. Він свято беріг сімейне вогнище та мав

особливий підхід до виховання дітей.

На превеликий жаль 27 травня 2014 року, на 56-му році життя, після тяжкої хвороби зупинилося серце Юрія Танасовича – відомого вченого-морфолога, доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри анатомії, топографічної анатомії та оперативної хірургії Буковинського державного медичного університету (м. Чернівці), члена президії правління Наукового Товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України, голови Чернівецького обласного відділення однойменного наукового товариства Юрія Танасовича Ахтемійчука. Важко змиритися з думкою, що чергові наукові форуми, симпозиуми, засідання, зустрічі морфологів проходять без активної участі Юрія Танасовича, блискучого педагога, науковця і анатома.

В одні з останніх днів життя Юрій Танасович писав: "...Недуга моя ліку не має. Опинившись перед дверима, що відокремлюють швидкоплинне земне буття від безмежної Божественної вічності, замислився над сутністю життя: як жив і як треба жити, у що вірив і в що треба вірити, як працював і як треба працювати. Чому захворів? Усе ж таки більше схильний думати, що через неуміння розумно поєднувати працю і відпочинок. Як чернець до кінця свого земного життя має бути незадоволений собою, так було й зі мною. Кожний новий день – це новий план на життя. Ні, ніхто мене не заставляв. Моє прагнення постійно бути в роботі виключно добровільне". Підсумок, який зробив Юрій Танасович, звучить так: "Я зробив те, що міг зробити, і не зробив те, що не зміг би зробити..."

Світла пам'ять та надзвичайна повага до Юрія Танасовича, талановитого вченого, педагога, інтелегентної людини назавжди залишаться в серцях його колег, учнів, друзів і всіх тих, кому на життєвому шляху пощастило з ним працювати чи спілкуватися. Згадуються слова Володимира Михайловського: "І було приємно, що і він залишався таким же вірним науці во славу України, таким же незрадливим у пам'яті до того, хто окреслив коліс його шлях у світ Медицини".

Про нього писали:

1. Boychuk TM, Myslyts'kyu VF, Bachyns'kyu VT, Biloky VV, Ivashchuk OI, Kulyk OF, et al. Vypusknkyiv slavetnykh imena. Knyha pro vydatnykh vypusknkyiv Bukovyns'koho derzhavnoho medychnoho universytetu. [Issuers of renowned names. The book about outstanding graduates of Bukovinian State Medical University]. Chernivtsi: Misto; 2014. 240 p. (in Ukrainian).
2. Pishak VP, Akhtemiychuk YuT, Ivashchuk OI. Profesory Bukovyns'koho derzhavnoho medychnoho universytetu (1944-2009) [Professors of Bukovinian State Medical University (1944-2009)]. Chernivtsi; 2009. 174 p. (in Ukrainian).
3. Akhtemiychuk Yu. De vybukhaye dukh [Where the spirit explodes]. Chernivtsi; 2014. 240 p. (in Ukrainian).
4. Boychuk TM, editor. Bukovyns'kyu derzhavnyu medychnyy universytet. Istoriya s'ohodennya (do 70-richchya) [Bukovinian State Medical University. History of the present (till the 70th anniversary)]. Chernivtsi: BDMU; 2014. 272 p. (in Ukrainian).

Надійшла 17.08.2018 р.